

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.901/2010/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2011. február 17. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A súlyos testi sértés bűntettének kísérlete miatt aterhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Vas Megyei Bíróság 6.B.178/2009/8. számú ítéletét és a Győri Ítéltábla Bf.2/2010/3. számú ítéletét annyiban változtatja meg, hogy az 1 (egy) év 10 (tíz) hónap közúti járművezetéstől eltiltás mellékbüntetés kiszabását mellőzi. Egyebekben az első- és másodfokú határozatot hatályában fenntartja.

A ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Vas Megyei Bíróság 2009. október 15. napján kihirdetett 6.B.178/2009/8. számú ítéletében a terhelt bűnösségét testi sértés bűntettének kísérletében (Btk. 170. § (1) és (6) bekezdése) állapította meg és ezért őt 1 év 6 hónapi börtönbüntetésre és 1 év 10 hónapi közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. A börtönbüntetés végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette.

A Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság, a 2010. július 1. napján megtartott nyilvános ülésen meghozott Bf.2/2010/3. számú ítéletében a megyei bíróság ítéletét annyiban változtatta meg, hogy a terhelt cselekményét a Btk. 170. § (1) és (2) bekezdése szerint

minősítette, az elsőfokú bíróság által alkalmazott fő- és mellékbüntetést e bűncselekmény miatt tekintette kiszabottnak. Egyéb vonatkozásban - a bűnügyi költséget érintő korrekció mellett - az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A megyei bíróság ítéletében rögzített történeti tényállás szerint a terhelt 23 éve kötött házasságot a sértettel, házasságukból három gyermek született, akik jelenleg 20, 17 és 4 évesek. A terhelt és a sértett között megromlott a házastársi viszony, amelynek következtében a sértett polgári pert kezdeményezett a házasság felbontása iránt a Városi Bíróságon. Ezt követően a terhelt és a sértett között egyre feszültebbé vált a viszony, amelynek eredményeképpen a sértett legkisebb, gyermekkorú gyermekével elköltözött szüleihez.

Ezért 15 óra körüli időben a terhelt és apja megjelentek a sértett szülei családi házában abból a célból, hogy a legkisebb gyermeket magukkal vigyék. Ekkor szóváltás alakult ki a terhelt és a sértett édesapja között, amelynek során kölcsönösen fenyegették, szidalmazták egymást. A vita odáig fajult, hogy a helyszínre rendőrt hívtak, és a kiérkező rendőrök jelenlétében az udvaron tartózkodó sértett édesapja egy alkalommal arcul ütötte a terhelt apját, aki ettől 8 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett.

Az ütés következtében a sértett apja ráesett a terhelt tulajdonát képező típusú személygépkocsi motorháztetejére, azt bal könyökével benyomta, és így a motorháztetőn középtől jobbra, 40-48 cm között, a végétől 41-50 cm-re kör alakú horpadás keletkezett, amely 0,5 cm mélységű.

A terhelt gyermekének elvitele miatt 15 óra 30 perc és 16 óra közötti időben megjelent a Polgármesteri Hivatalnál, a fenti személygépkocsival. A személygépkocsival a Kossuth Lajos utcára merőleges Petőfi Sándor utcában állt meg, ahol megfordult, és a menetiránya szerinti jobb oldalon állt meg a személygépkocsival, mintegy 30 méterre a Kossuth Lajos utcától. Ezt követően a terhelt a gépkocsijából kiszállt, és gyalog elindult a Polgármesteri Hivatalba.

Ugyanebben az időpontban a polgármesteri hivatalban tartózkodott a sértett, aki az ideiglenes lakcímváltozását intézte el. Az ügyintézészt követően kijött a hivatalból, és annak kapujában találkozott a terhelttel. A terhelt és a sértett között ekkor szóváltás alakult ki, majd a terhelt egy alkalommal kis erővel arcul ütötte a sértettet.

Az arculütés következtében a sértett az arc bal oldalának járomívtájéki zúzódását, bőrpírját szenvedte el, amely sérülése 8 napon belül gyógyult.

A sértett ekkor visszaroht a hivatalba, közölte az ügyintézőkkel, hogy a terhelt megütötte és kérte, hogy hívják ki a rendörséget. A terhelt utánament a hivatalba, közölte, hogy nem kell rendört hívni, illetve megérdeklötte, hogy gyermekét elviheti-e az ő engedélye nélkül a sértett. Végül a hivatali dolgozók nem hívtak rendört, majd előbb a terhelt, és később a sértett is eltávozott a polgármesteri hivatalból.

A sértett a hivatal előtt elővette a jelenlegi élettársa telefonját, mivel fel akarta hívni édesapját, hogy menjen érte. Amikor a telefont elővette, az ugyancsak a hivatal előtt tartózkodó a terhelt a telefont kikapta a kezéből, és elfutott vele a Petöfi Sándor utca irányába, az ott parkoló személygépkocsijához.

A sértett futva követte a terheltet a telefon visszaszerzése érdekében, miközben segítségért kiabált a Kossuth Lajos utcai buszmegállóban várakozóknak.

A terhelt 16 óra körüli időben beült személygépkocsijába, majd hirtelen elindult és gyorsítva, 8-11 km/óra sebességgel szándékosan elütötte a vele szemben szaladó, majd az utolsó pillanatban megtorpanó és az úttest bal felé kilépő sértettet, aki az elütés pillanatában 3-5 km/óra sebességgel haladt.

Az elütés a személygépkocsi menetiránya szerinti jobb oldalon, a 3,4 m széles úttest szélén történt, a sértettet a személygépkocsi első lökhárítójának jobb oldala érte el, aminek következtében a sértett kismértékben felcsúszott a motorháztetőre, majd onnan a személygépkocsi mellé jobbra, az úttestre esett.

A sértett a személygépkocsival továbbhajtott, kikanyarodott a Kossuth Lajos utcába jobbra, majd megállt és visszatolatott, és 4-6 km/óra sebességgel ismét szándékosan elütötte az éppen felállni próbáló és menekülni igyekvő, mintegy 10 méter távolságból már jól látható sértettet.

A terhelt azonban személygépkocsijával az utolsó pillanatban fékezett, és így a személygépkocsi hátsó lökhárítójának jobb sarokrészevel fellökte a sértettet, akinek az ütés a bal térdét érte, és az elütés következtében ismét jobbra esett le az útra.

A terhelt ezt követően eltávozott a helyszínről.

A sértett a második elütés után a földről felállt, onnan a mintegy 7 méterre levő szeméttároló konténerekig el tudott menni, majd őt a Petöfi és Kossuth Lajos utca sarkán levő autóbusz megállóban tartózkodó személy segítette tovább a buszmegállóba, ahol leültette.

Az elütések következtében a sértett a hajas fejbőr jobb oldali tarkótájéki zúzódását, a jobb mellkasfél bordaívtájéki zúzódását, az alhas jobb oldalának zúzódását, a bal térdízület külső felszínének zúzódását, valamint a bal csuklótájéki rándulását szenvedte el, amely sérülései 8 napon belül gyógyultak.

A fenti sérülések közül elsődleges, a gépkocsival történő érintkezéstől származó sérülés a bal térdízület külső felszínének zúzódása, a többi sérülés másodlagos sérülés, részben az első elütést követően a motorháztetőről történő leesés, másrészt a második elütést követően a fellökés és földre esés során keletkezett.

A terhelt személygépkocsiját az első elütés során a jobb első lámpatest 63-84 cm között, a jobb szélétől 7 cm szélesen eltörött, az első lökhárítón középtől 46-55 cm között, a talajtól 57-62 cm-re csúszási nyom, az első lökhárítón középtől jobbra 63-69 cm között, 63-84 cm magasságban szálkás csúszási nyom keletkezett.

A motorháztetőn a dulakodás során keletkezett behorpadás felett, a középtől 35-43 cm között, 41 cm hosszan, a végén középtől 45-47 cm-re csúszási nyom keletkezett, a jobb ablaktörlő lapáton a végétől 1,5-8 cm között a homlokfelületen 2 cm, a felső felületen 1 cm széles csúszási nyom, jobb oldalon az első sárvédőn a végétől felül 16 cm szélesen, alul 5 cm szélesen portörlési nyom, az első kerékjáraton lemezen a talajtól 60-64,5 cm között az ajtó éltől 15-18 cm között portörlési nyom keletkezett.

A második elütés, a sértett fellökése során a gépkocsi jobb hátsó lökhárítóján a sarok részen a talajtól 37-70 cm között, a kerékjáraton éltől 15 cm szélességben portörlési nyom, a hátsó lökhárítón jobb oldalon, hátul 33-44 cm között és a középtől 45-57 cm között csúszási nyom, a jobb hátsó lámpatest alatti elem teljes szélességben és magasságban a talajtól 81-106 cm között portörlési, csúszási nyom keletkezett, amely folytatódott a csomagterajton 80-94 cm között, 4 cm szélesen.

Az első elütés során, amennyiben a sértett az utolsó pillanatban nem torpan meg és nem lép ki oldalt a felé haladó gépjármű elől, úgy a terhelt személygépkocsija teljes egészében az elejének jobb oldalával ütötte volna el. Ugyanolyan sebességgel haladva ekkor a sértett a gépkocsi alá került volna, és a gépkocsi maga előtt tolta, görgette volna őt.

Sérülései ebben az esetben 8 napon túl gyógyultak volna, illetve fennállt volna a reális lehetősége annak, hogy a lágyrészek sérülése miatt az erek elszakadnak, kivérzéses állapot jött volna létre, és így fennállt volna az életveszélyes sérülések bekövetkezésének a reális lehetősége. Szélsőséges esetben, ha a sértett a két kerék közé kerül a jármű alatt, akkor mellkas

összenyomatás, mellkasi, hasi sérülés is bekövetkeztetett volna, amely halálos eredményt is okozhatott volna.

A második elütés során, amikor a terhelt hátrafelé tolatva ütötte el a sértettet, a 8 napon túl gyógyuló sérülés bekövetkezésének reális lehetősége nem állott fenn.

A terhelt szándéka testi sérülés okozására irányult az elütések során, ugyanakkor szándéka eshetőlegesen kiterjedt az életveszély okozására, belenyugodott abban, hogy magatartása következtében a sértett életveszélyes sérüléseket szenvedhet el.

A Győri Ítéltábla másodfokú ítéletében e tényállást annyiban egészítette ki, hogy amikor a terhelt a második elütés során fékezett, a gépkocsi a sértett fellökését követően 1-2 cm-en belül meg is állt.

A megyei bíróság ítélete tényállási részéhez kapcsolódóan és az ítéltábla megállapítása szerint a jogi indokolás részét is képezően vizsgálta azt, hogy a két elütés következtében milyen lehetőségei álltak fenn a sértett bekövetkezténél súlyosabb sérülései keletkezésének és az első elütéshez kapcsolódóan megállapította az életveszélyes sérülések bekövetkezésének reális lehetőségét, ugyanakkor azt a második elütéshez kapcsolódóan kizárta. (Ezért minősítette a terhelt cselekményét a Btk. 170. § (6) bekezdése szerint.)

Az ítéltábla másodfokú ítéletében e megállapításokat akként helyesbítette, hogy mindkét elütést illetően az adott sebesség mellett, az elszenvedettnél eggyel súlyosabb minősítésű, 8 napon túl gyógyuló sérülés reális veszélye fennállt, ennél súlyosabb, életveszélyt vagy halált okozó sérülése a sértettnek csak akkor keletkeztetett volna, ha a terhelt nagyobb sebességet alkalmaz. Az ítéltábla e korrekció mellett módosította a cselekmény minősítését a Btk. 170. § (2) bekezdése szerint.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. A védő indítványa jogszabályi alapjaként a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozott, tartalmilag azonban a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a terhelt cselekménye minősítésének megváltoztatását indítványozta azzal, hogy a helyes minősítés mellett az alkalmazott fő és mellékbüntetés eltúlzottan súlyos. A védő által kifejtettek szerint a terheltnek a 8 napon túli gyógytartamú sérülés okozása tekintetében a tudati elem hiányzik, a bekövetkezett baleset véletlen eredménye volt, a terheltnek az róható fel, hogy nem nyújtott tőle elvárható segítséget, ezért felelőssége a Btk. 172. §-ában meghatározott segítségnyújtás elmulasztásának vétségében állapítható meg.

A Legfőbb Ügyészség BF.2614/2010. számú átiratában a védő felülvizsgálati indítványát nem tartotta alaposnak. Az átirat szerint az irányadó tényállásból kizárólag arra vonható következtetés, hogy a terhelt szándéka kiterjedt a sértett testi épségének sérelmére, és mindkét esetben legalábbis belenyugodott a legkevesebb 8 napon túl gyógyuló sérülések keletkezésének lehetőségébe. A véletlen baleset a tényállással ellentétes megállapításnak minősülne. A cselekmény minősítése és a kiszabott büntetés törvényes, ezért a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.

A Legfelsőbb Bíróság nyilvános ülésén a védő felülvizsgálati indítványát, illetve a Legfőbb Ügyészség képviselője az átiratukban kifejtetteket változatlan formában fenntartották és indokolták. A terhelt arra hivatkozott, hogy nem állt szándékában balesetet okozni.

A Legfelsőbb Bíróság a védő felülvizsgálati indítványa alapján eljárva a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott és a Be. 423. § (5) bekezdése értelmében hivatalból vizsgálandó eljárási szabálysértést nem észlelt.

A védő felülvizsgálati indítványában foglaltakat vizsgálva előljáróban szükséges rögzíteni, hogy a Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható. E korlátozó rendelkezésből következően nem volt érdemben vizsgálható a védőnek azzal kapcsolatos érvelése, hogy a terhelt a gépkocsival nem szándékolta el a sértettet, és tulajdonképpen véletlen baleset történt. A jogerős ítélet tényállása kétségtelenül ezzel ellentétes megállapítást tartalmaz. A megyei bíróság által rögzítettek szerint a terhelt szándékosan ütötte el a vele szembe szaladó, majd az utolsó pillanatban megtorpanó és az ütést széle felé kilépő sértettet, majd a földre esését követően felállni próbáló és menekülni igyekvő sértettet ugyancsak szándékolta lökte fel gépkocsijával tolatva. A megyei bíróság ítélete tényállásának e részét is az ítéletábra érintetlenül hagyta, sőt kifejezetten rögzítette, hogy a védő által már ekkor is hivatkozott véletlen balesettel szemben a terhelt egyértelműen testi sérülés okozási szándékkal ütötte el és lökte fel a sértettet.

A felülvizsgálati eljárásban e ténymegállapítások nem vitathatók.

Érdemben vizsgálta viszont a Legfelsőbb Bíróság a védőnek azt az érvelését, amely szerint a bíróságok téves következtetést vontak arra vonatkozóan, hogy a terhelt szándéka a 8 napon túl gyógyuló sérülés okozására fennállt-e.

A Legfelsőbb Bíróság e körben megállapította, hogy az eljáró bíróságok álláspontja törvényes. Az irányadó tényállásból kiindulva

a terhelt szándékolatlan ütötte el viszonylag kis sebességgel és lökte fel gépkocsijával a sértettet, két esetben is, aki az első esetben a motorháztetőre, majd a földre, a második esetben közvetlenül a földre esett. A mindennapi élettapasztalat szerint ilyen esetben a 8 napon túl gyógyuló sérülés bekövetkezésének lehetősége reális, a gépkocsi és a test érintkezésekor, illetve a test földre esésekor is keletkezhetnek olyan izületi vagy töréses sérülések, amelyek gyógytartama a 8 napot meghaladja. A körülményekből pedig egyértelmű következtetés vonható arra, hogy a terhelt e következményekbe legalábbis belenyugodva cselekedett. Ebből következően a terhelt testi sértési cselekményét nem csak a sérülés okozásra, hanem az esetlegesen bekövetkező eredményre nézve is szándékosan valósította meg.

A védő felülvizsgálati indítványában bennfoglaltan az alkalmazott fő- és mellékbüntetés súlyosságát is sérelmezte. A Legfelsőbb Bíróság minősítéssel kapcsolatos állásfoglalása folytán és egyéb anyagi jogszabálysértés hiányában a főbüntetéssel kapcsolatos védői támadás érdemben nem volt vizsgálható, azonban a közúti járművezetéstől eltiltás mellékbüntetés alkalmazása kapcsán a Legfelsőbb Bíróság a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja hatókörébe eső anyagi jogi szabálysértést észlelt.

A megyei bíróság elsőfokú ítéletében a közúti járművezetéstől eltiltás mellékbüntetés alkalmazásával kapcsolatban indokolásként annyit rögzített, hogy a terheltet mellékbüntetésül a Btk. 58-59. § alapján meghatározott időre eltiltotta a közúti járművek vezetésétől, mivel a bűncselekmény elkövetéséhez járművet használt. Az ítélet tábla másodfokú ítélete ehhez kapcsolódóan annyit rögzít, hogy a másodfokú bíróság vizsgálta, indokolt-e az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetésnél enyhébb büntetés, beleértve ebbe az elsőfokú bíróság által alkalmazott közúti járművezetéstől eltiltás tartamának mérséklését, vagy akár teljes egészében való mellőzését is. Az eset körülményeire figyelemmel a főbüntetéssel azonosan, a mellékbüntetést is arányosnak és indokoltnak találta.

Az elsőfokú ítéletnek a járművezetéstől eltiltás mellékbüntetés Btk.-beli szabályira történő globális hivatkozás (Btk. 58-59. §) mellett az indokolás megszövegezéséből lehet következtetni arra, hogy az elsőfokú bíróság a Btk. 58. § (1) bekezdésének II. fordulataát alkalmazta, azonban az elsőfokú ítélet a jogszabályi szöveget e körben pontatlanul idézi.

A megyei bíróság indokolása szerint azért alkalmazta a mellékbüntetést, mivel a terhelt "...a bűncselekmény elkövetéséhez járművet használt." A Btk. 58. § (1) bekezdése hivatkozott fordulata szerint viszont az tiltható el a járművezetéstől, aki a "...bűncselekmények elkövetéséhez járművet használ." Az adott esetben az egyes-, illetve a többesszám megkülönböztetésének a

"bűncselekmény" és "bűncselekmények" szóhasználat közötti különbségnek meghatározó jelentősége van. A bírói gyakorlat ugyanis hosszú ideje egységes abban a kérdésben, hogy járművezetéstől eltiltásnak nincs helye, ha az elkövető a járművet csupán egyetlen bűncselekmény elkövetésére használja fel (BH.1985.219.), és a legalább két, egymástól független jogellenes esemény alkalmával térben és időben elkülönülő cselekmény megvalósítása alapozhatja meg e mellékbüntetés alkalmazását (BH.1994.466.).

Mivel e feltételek a terhelt vonatkozásában nem állapíthatók meg, e mellékbüntetésnek az elsőfokú ítéletben megjelölt törvényi előfeltételei hiányoznak. A mellékbüntetés alkalmazása ezért a Btk. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerinti felülvizsgálatra alapot adó anyagi jogi szabálysértés, amiért a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot e körben a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontja alapján megváltoztatta és a törvénynek megfelelő határozatot hozva, a mellékbüntetésre vonatkozó ítéleti rendelkezést mellőzte. A felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozat további rendelkezései törvényesek, azokat a Legfelsőbb Bíróság a Be. 426. § értelmében hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki. A Be. 418. § (3) bekezdése alapján minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2011. február 17.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Sándor s.k.
előadó bíró, Dr. Csere Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző
Kné